

Spis treści

1. Wyniki badań hematologicznych i biochemicznych u zdrowego konia ..... 1 W. Drommer, M. Schäfer	4.2.3. Echokardiografia 33
1.1. Krew 1	4.2.4. Naczynia krwionośne 33
1.2. Mocz 5	4.2.5. Ortopedia 34
1.3. Płyn mózgowo-rdzeniowy (liquor cerebrospinalis) 6	4.2.5.1. Ścięgna i więzadła 34
1.4. Płyn otrzewnowy 6	4.2.5.2. Mięśnie 34
1.5. Badanie mazi stawowej 6	4.2.5.3. Stawy i kości 34
Literatura uzupełniająca 10	4.2.6. Oftalmologia 35
2. Określenie wieku ..... 11 J. Mill	4.2.7. Klatka piersiowa 35
3. Badanie radiologiczne ..... 15 K. Hartung	4.2.8. Jama brzuszna 35
3.1. Technika rentgenowska 15	4.2.9. Neonatologia 36
3.1.1. Wybór aparatu rentgenowskiego 15	4.3. Inne techniki badań obrazowych (tomografia komputerowa, rezonans magnetyczny, scyntygrafia) 36
3.1.2. Wyposażenie dodatkowe 16	5. Fizjologia wysiłku ..... 39 H. Krzywaneek
3.1.3. Przygotowanie pacjenta do badania 18	5.1. Wprowadzenie 39
3.1.4. Ochrona radiologiczna, przed promieniowaniem 18	5.2. Układ oddechowy 39
3.2. Technika wykonywania badania radiologicznego 20	5.2.1. Zużycie tlenu i produkcja dwutlenku węgla 39
3.2.1. Ogólne zasady badania rentgenowskiego 20	5.2.2. Częstotliwość oddechów i objętość oddechowa 40
3.2.2. Badania z użyciem środków cieniujących 21	5.2.3. Częstotliwość oddechów a częstotliwość stawiania kroków 41
3.3. Szczegółowa diagnostyka rentgenowska 22	5.2.4. Wentylacja i perfuzja płuc 41
3.3.1. Zamykanie stref wzrostu kości 22	5.2.5. Martwa objętość oddechowa 42
3.3.2. Choroba zwyrodnieniowa stawu (arthropathia deformans) 22	5.2.6. Dyfuzja 42
3.3.3. Złamania i leczenie złamań 24	5.2.7. Czas kontaktu 42
Literatura uzupełniająca 26	5.2.8. Zależna od wysiłku hipoksemia tętnicza 43
4. Badanie ultrasonograficzne ..... 27 J. Siebert	5.2.9. „Krwotoki z nosa” 43
4.1. Część ogólna 27	5.3. Układ sercowo-naczyniowy 43
4.1.1. Podstawy fizykotechniczne badania 27	5.3.1. Częstotliwość skurczów serca 44
4.1.2. Podstawowa tematyka techniczna 28	5.3.2. Objętość wyrzutowa i minutowa objętość wyrzutowa serca 46
4.1.3. Artefakty 30	5.3.3. Ciśnienie krwi 47
4.1.4. Technika badania i jego wyniki 31	5.4. Krew 48
4.1.5. Dalsze metody diagnostyczne 32	5.4.1. Objętość krwi, liczba krwinek czerwonych i hematokryt 48
4.2. Część specjalistyczna 32	5.4.2. Hemoglobina 50
4.2.1. Ginekologia 32	5.4.3. Poliglobulia „z opróżnienia” 50
4.2.2. Andrologia 33	5.4.4. Prędkość opadania krwinek 51
	5.4.5. Leukocyty 52
	5.4.6. Osocze krwi 52
	5.4.7. Hormony 52
	5.4.8. Metabolity 53
	5.4.9. Elektrolity 53
	5.4.10. Enzymy 54
	5.5. Mięśnie szkieletowe i ich przemiana materii 54
	5.5.1. Typy włókien mięśniowych 57
	5.5.2. Mleczany i równowaga kwasowo-zasadowa 60
	5.6. Termoregulacja i sekrecja potu 66
	5.7. Uwagi końcowe 67

6.	Doping w sportach konnych	69	8.	Transfuzja krwi, wstrząs	145
	K. Kluge, F.R. Ungemach			F.M.R. Gasthuys, A. De Moor	
6.1.	Definicja	69	8.1.	Transfuzja krwi	145
6.2.	Podstawy przepisów antydopingowych	69	8.1.1.	Wskazania	145
6.3.	Środki dopingowe oraz formy doping	72	8.1.2.	Technika transfuzji	145
6.3.1.	Doping ukierunkowany na zwycięstwo	72	8.1.3.	Niebezpieczeństwa transfuzji	146
6.3.1.1.	Środki psychostymulujące	73	8.1.4.	Zgodność pomiędzy dawcą	
6.3.1.2.	Inne substancje	75		i biorcą	147
6.3.2.	Doping prowadzący do odzyskania		8.1.5.	Preparaty krwiozastępcze	
	normalnej wydolności	79		w medycynie weterynaryjnej	148
6.3.2.1.	Niesteroidowe leki przeciwzapalne	79	8.2.	Wstrząs	148
6.3.2.2.	Środki znieczulające miejscowo	80	8.2.1.	Definicja	148
6.3.2.3.	Glikokortykosteroidy i ACTH	80	8.2.2.	Wstrząs niedokrwienny	
6.3.2.4.	Dimetylosulfotlenek	81		(zwężenie naczyń)	148
6.3.3.	Doping z udziałem substancji		8.2.3.	Wstrząs wywołany mediatorami	
	endogennych	82		zapalnymi (rozszerzenie naczyń)	149
6.3.3.1.	Doping krwią	82	8.2.4.	Patogeneza na płaszczyźnie komórkowej:	
6.3.3.2.	Elektrolity	82		utrata energii komórkowej	150
6.3.3.3.	Glukoza i witaminy	83	8.2.5.	Zmiany wielonarządowe we wstrząsie	150
6.3.3.4.	Kreatyna	83	8.2.6.	Objawy i rokowanie we wstrząsie	150
6.3.3.5.	Doping genetyczny	83	8.2.7.	Terapia	151
6.3.4.	Doping fizyczny	83			
6.3.5.	Doping prowadzący do porażki	84	9.	Choroby źrebiąt	
6.3.6.	Doping niezamierzony	84		noworodków	155
6.3.7.	Działania utrudniające wykrycie środków			H. Bostedt	
	dopingowych	87	9.1.	Postępowanie ze źrebiętami	
6.4.	Kontrola antydopingowa	87		noworodkami	155
			9.1.1.	Wskaźnik zachorowalności	
7.	Anestezjologia	91		i śmiertelności	155
	F.M.R. Gasthuys, A. De Moor		9.1.2.	Ocena stopnia dojrzałości źrebięcia	155
7.1.	Wprowadzenie	91	9.1.3.	Podstawowe dane i zachowanie	
7.1.1.	Premedykacja i sedacja	93		źrebięcia noworodka (giessenki	
7.1.1.1.	Leki parasympatykologiczne	93		schemat postępowania)	156
7.1.1.2.	Leki o działaniu sedacyjnym	93	9.1.4.	Ocena źrebięcia bezpośrednio	
7.1.1.3.	Leki przeciwbólowe (<i>analgetica</i>)	96		po porodzie	156
7.1.2.	Badanie przed znieczuleniem oraz		9.1.5.	Badanie noworodka i starszego	
	przygotowanie pacjenta	98		źrebięcia – badanie segmentowe	158
7.1.3.	Kładzenie farmakologiczne koni		9.1.6.	Podstawowa opieka nad źrebięciem	
	i indukcja znieczulenia	98		noworodkiem	159
7.2.	Podstawy znieczulenia ogólnego	102	9.1.6.1.	Pielęgnacja pępka	159
7.2.1.	Składowe znieczulenia ogólnego	102	9.1.6.2.	Ogólna profilaktyka	160
7.2.2.	Głębokość znieczulenia oraz etapy		9.1.6.3.	Znaczenie zaopatrzenia w siarę	160
	znieczulenia ogólnego	104	9.2.	Uszkodzenia porodowe	161
7.3.	Znieczulenie ogólne iniekcyjne	104	9.3.	Opieka nad pacjentem	
7.4.	Znieczulenie wziewne	105		wymagającym intensywnego	
7.4.1.	Aparatura do znieczulenia wziewnego			leczenia lub zagrożonym źrebięciem	161
	i stosowane techniki	105	9.4.	Zaburzenia oddychania	
7.4.1.1.	Anestetyki wziewne	110		i choroby dróg oddechowych	162
7.4.1.2.	Sztuczne oddychanie	112	9.4.1.	Uwagi ogólne	162
7.4.1.3.	Zaopatrzenie w tlen i równowaga		9.4.2.	Zespół zamartwicy noworodków	163
	kwasowo-zasadowa	114	9.4.3.	Zachłystowe zapalenie płuc	165
7.4.1.4.	Monitorowanie pacjenta		9.4.4.	Zakaźne choroby płuc	166
	znieczulonego	118	9.5.	Zaburzenia sercowo-naczyniowe	167
7.5.	Powikłania znieczulenia ogólnego	122	9.5.1.	Uwagi ogólne	167
7.6.	Powikłania po znieczuleniu	126	9.5.2.	Wady rozwojowe serca	167
7.7.	Znieczulenie miejscowe oraz		9.5.3.	Kardiomiopatie	168
	przewodowe	128	9.5.4.	Choroby żołądkowo-jelitowe	168
7.7.1.	Środki znieczulające miejscowo		9.6.1.	Uwagi ogólne dotyczące ostrego	
	stosowane w praktyce	129		brzucha w pierwszych dniach życia	168
7.7.2.	Toksyczność i inne powikłania	131	9.6.2.	Zatrzymanie smółki	168
7.7.3.	Znieczulenie nasiętkowe	131	9.6.3.	Biegunka noworodków	170
7.7.4.	Znieczulenie przewodowe	131	9.6.4.	Wrzody żołądka i dwunastnicy	172
	Literatura uzupełniająca:	143	9.6.5.	Wady rozwojowe	174

9.6.5.1.	Brak odbytu, brak jelita prostego	174	13.2.6.	Opatrunki twarde (<i>cast</i>)	214
9.6.5.2.	Brak okrężnicy	175		Literatura uzupełniająca	215
9.7.	Choroby pępka	175	14.	Uszkodzenia wywołane przez czynniki fizyczne i chemiczne	217
9.7.1.	Przepuklina pępkowa	175		O. Dietz	
9.7.2.	Przetrzywały moczownik	175	14.1.	Udar słoneczny	217
9.7.3.	Pęknięcie moczownika	176	14.2.	Udar cieplny	217
9.7.4.	Zakażenia pępka	176	14.3.	Oparzenie	218
9.8.	Choroby układu moczowo-płciowego	177	14.4.	Czynniki chemiczne	221
9.8.1.	Nagromadzenie moczu w jamie otrzewnowej	177	14.5.	Odmrożenia	221
9.8.2.	Przepuklina mosznowa	179	14.6.	Zaburzenia spowodowane przez elektryczność	222
9.8.3.	Obrzęk napletka u źrebiąt noworodków	179	14.6.1.	Zaburzenia wywołane silnym prądem	222
9.8.4.	Zaburzenia w wysuwaniu prącia i oddawaniu moczu	180	14.6.2.	Uderzenie pioruna	223
9.9.	Choroby narządu ruchu	180		Literatura uzupełniająca	223
9.9.1.	Posocznica źrebiąt (kulawka źrebiąt, ropnica źrebiąt)	180	15.	Ochrona prawna koni	225
9.9.2.	Pokarmowa dystrofia mięśni	181		B. Huskamp, W. Richter, J. Schneider	
9.9.3.	Włóknista dystrofia kości	183	15.1.	Jeździectwo	225
9.9.4.	Zapalenie szpiku i kości	183	15.2.	Intensywna terapia u koni	228
9.10.	Choroby neurologiczne	183	15.3.	Eutanazja	230
9.10.1.	Botulizm źrebiąt	183		Literatura uzupełniająca	233
9.10.2.	Tężec	184	16.	Choroby skóry	235
9.10.3.	Zespół zaburzonej adaptacji	184		O. Dietz, M.M. Sloet van Oldruitenborgh-Oosterbaan, A. Weber	
9.10.4.	Inne zaburzenia neurologiczne	185	16.1.	Przebieg badania	235
	Literatura uzupełniająca	186	16.1.1.	Wywiad	235
10.	Wychów źrebiąt bez matki	187	16.1.2.	Badanie kliniczne	236
	P. Thein		16.1.3.	Lista potencjalnych jednostek chorobowych	237
11.	Problemy z zachowaniem	191	16.1.4.	Badania dodatkowe	238
	D. Lebelt		16.2.	Niezakaźne choroby skóry	241
11.1.	Wprowadzenie	191	16.2.1.	Choroby wrodzone i dziedziczne	241
11.2.	Stereotypie	191	16.2.2.	Choroby o podłożu immunologicznym	242
11.3.	Agresja	194	16.2.3.	Choroby wywołane czynnikami środowiskowymi i pokarmowymi	248
11.4.	Lęki i fobie	196	16.2.4.	Choroby o podłożu wewnątrzwydzielniczym	250
11.5.	Zachowanie wyuczone i domaganie się uwagi	196	16.2.5.	Zaburzenia pigmentacji i przydatków naskórka	250
11.6.	Zaburzenia warunkowania i niedostateczna socjalizacja	197	16.3.	Zaburzenia rogowacenia, wytwarzanie rogu skórniego i nowotwory	252
11.7.	Problemy z zachowaniem seksualnym	197	16.3.1.	Zaburzenia rogowacenia (hiperkeratoza i parakeratoza)	252
	Literatura uzupełniająca	198	16.3.2.	Powstawanie rogu skórniego	253
12.	Zachowania obniżające wartość zwierzęcia	199	16.3.3.	Nowotwory skóry	253
	W. Richter		16.4.	Choroby zakaźne skóry i układu limfatycznego	258
13.	Nauka o opatrunkach	207	16.4.1.	Zakaźne choroby bakteryjne	258
	L.-F. Litzke		16.4.1.1.	Zakażenie <i>Bacillus cereus</i>	258
13.1.	O opatrunkach ogólnie	207	16.4.1.2.	Dermatofiloza	259
13.1.1.	Funkcja opatrunku	207	16.4.1.3.	Wrzodziejące zapalenie naczyń chłonnych (<i>lymphangitis ulcerosa</i>)	260
13.1.2.	Materiały opatrunkowe i ich postać	208	16.4.1.4.	Obrzęk złośliwy	261
13.1.3.	Zakładanie opatrunku	210	16.4.1.5.	Nokardioza skóry	262
13.2.	Szczegółowa nauka o opatrunkach	210			
13.2.1.	Opatrunki kopyta	210			
13.2.2.	Opatrunki korony, opuszki i zgięcia pięcinowego	211			
13.2.3.	Opatrunki śródreżca i śródstopia	211			
13.2.4.	Opatrunki nadgarstka i stępu	212			
13.2.5.	Opatrunek Roberta-Jonesa	214			

Praktyka kliniczna: KONIE

16.4.1.6.	Zakażenie gronkowcem (piasecznica; botriomikoza)	263	18.4.1.	Zapalenie mięśnia sercowego	301
16.4.2.	Choroby wirusowe	264	18.4.2.	Serce płucne	301
16.4.2.1.	Mięczak zakaźny (<i>molluscum contagiosum</i>)	264	18.5.	Choroby worka osierdziowego	302
16.4.2.2.	Brodawczakowatość (<i>papillomatosis</i>)	264	18.5.1.	Zapalenie worka osierdziowego	302
16.4.2.3.	Ospa	265	18.5.2.	Wodosierdzie	303
16.4.2.4.	Sarkoidoza	266	18.6.	Zaburzenia częstości i rytmu pracy serca	303
16.4.2.5.	Pęcherzykowe zapalenie jamy ustnej (<i>stomatitis vesicularis</i>)	267	18.6.1.	Prawidłowe tworzenie pobudzenia w sercu	304
16.4.3.	Grzybicze choroby zakaźne	268	18.6.1.1.	Tachykardia zatokowa	304
16.4.3.1.	Chromomikoza	268	18.6.1.2.	Bradykardia zatokowa	304
16.4.3.2.	Grzybice skórne (<i>dermatophytosis</i>)	269	18.6.1.3.	Arytmia zatokowa	305
16.4.3.3.	Epizootyczne zapalenie naczyń chłonnych (<i>lymphangitis epizootica</i>)	271	18.6.2.	Pobudzenia pozazatokowe	305
16.4.3.4.	Grzybniak (<i>mycetoma</i>)	272	18.6.2.1.	Migotanie przedsionków	305
16.4.3.5.	Sporotrichoza (<i>sporotrichosis</i>)	273	18.6.2.2.	Ekstrasystole	306
16.4.3.6.	Podskórne fikomikozy	274	18.6.2.3.	Częstoskurcz napadowy	306
16.5.	Choroby tkanki podskórnej	276	18.6.2.4.	Migotanie i trzepotanie komór	307
16.5.1.	Odma podskórna	276	18.6.3.	Zaburzenia przewodzenia	307
16.5.2.	Obrzęk tkanki podskórnej	276	18.6.3.1.	Blok zatokowo-przedsionkowy	307
16.5.3.	Ropowica podskórna	278	18.6.3.2.	Blok przedsionkowo-komorowy	307
16.5.4.	Ropnie podskórne	281	18.6.3.3.	Blok śródkomorowy (blok odnogi pęczka Hisa)	308
16.5.5.	Sklerodermia (twardzina) i słoniowatość	281	18.7.	Wrodzone wady serca	308
	Literatura uzupełniająca	282	18.7.1.	Ubytek przegrody międzyprzedsionkowej	308
17.	Choroby karku i kłębu	283	18.7.2.	Ubytek przegrody międzykomorowej	308
	O. Dietz		18.7.3.	Przetrwwały przewod tęczniczy (<i>Botalla</i>)	308
17.1.	Kretowina	283	18.8.	Choroby naczyń (angiopatie)	309
17.2.	Choroby kłębu	285	18.8.1.	Naczynia tętnicze	309
17.2.1.	Obrażenia skóry, odsednienie powstałe w wyniku ucisku siodła i uprzęży	285	18.8.1.1.	Zapalenie naczyń	309
17.2.2.	Zapalenie kaletki maziowej kłębu	286	18.8.1.2.	Zakrzepica tętnic	309
17.2.3.	Rany i choroby zakaźne przyranne	287	18.8.1.3.	Zawały odgałęzień aorty	310
17.2.4.	Norzycza	287	18.8.1.4.	Pęknięcie aorty	310
	Literatura uzupełniająca	289	18.8.2.	Żyły	310
			18.8.2.1.	Choroby żyły szyjnej zewnętrznej	310
18.	Choroby układu krążenia	291	18.8.2.2.	Zamknięcie żyły czej przedniej, żyły czej tylnej i żyły wrotnej	313
	O. Dietz, K. Fey, W. Verter		18.8.2.3.	Pęknięcie żyły wrotnej	313
18.1.	Metody badań	291		Literatura uzupełniająca:	314
18.1.1.	Badanie elektrokardiograficzne	291	19.	Układ krwiotwórczy	315
18.1.2.	Echokardiografia, czyli badanie USG serca	291		K. Fey	
18.1.3.	Cewnikowanie serca	292	19.1.	Niedokrwistość (anaemia)	315
18.1.4.	Fonokardiografia	292	19.1.1.	Niedokrwistość pokrwotoczna	316
18.1.5.	Badanie radiologiczne i angiografia	292	19.1.1.1.	Niedokrwistość pokrwotoczna ostra	316
18.1.6.	Badania laboratoryjne	292	19.1.1.2.	Niedokrwistość pokrwotoczna przewlekła	316
18.2.	Niewydolność serca	293	19.1.2.	Niedokrwistość hemolityczna	317
18.3.	Wady zastawek serca	296	19.1.2.1.	Niedokrwistość hemolityczna na tle immunologicznym	318
18.3.1.	Niedomykalności	296	19.1.2.2.	Choroba hemolityczna noworodków (izoerytroliza noworodków)	319
18.3.1.1.	Niedomykalność zastawki mitralnej	296	19.1.2.3.	Niedokrwistość hemolityczna na tle toksycznym	321
18.3.1.2.	Niedomykalność zastawki aorty	297	19.1.2.4.	Mikroangiopatyczna niedokrwistość hemolityczna	322
18.3.1.3.	Niedomykalność zastawki trójdziałnej	298	19.1.3.	Anomalie hemoglobininowe („niedokrwistość czynnościowa”)	322
18.3.1.4.	Niedomykalność zastawki tętnicy płucnej	298	19.1.4.	Niedokrwistości wynikające z zaburzeń erytropoezy	322
18.3.2.	Zwężenia	299	19.1.4.1.	Pozyskanie bioptatu szpiku kostnego	322
18.3.2.1.	Zarośnięcie zastawki trójdziałnej	299	19.1.4.2.	Choroby przewlekłe z wtórną niedokrwistością	323
18.3.2.2.	Zwężenie lub zarośnięcie zastawki tętnicy płucnej	299	19.1.4.3.	Niedokrwistość niedoborowa	323
18.3.3.	Bakteryjne zapalenie wsierdzia	299	19.1.4.4.	Niedokrwistość apalstyczna	324
18.4.	Kardiomiopatie	300			

19.1.4.5.	Niedokrwistość przy pozostałych chorobach szpiku kostnego	324	20.3.1.3.	Poszerzone fałdy skrzydełek nosowych	352
19.2.	Czerwienica (<i>polycythaemia</i>)	324	20.3.1.4.	Kaszaki	352
19.3.	Zaburzenia krzepnięcia krwi	325	20.3.1.5.	Krwawienie z nosa jako objaw	353
19.3.1.	Skazy krwotoczne pochodzenia krwinkowego	325	20.3.2.	Choroby nosa, zatok nosowych i małżowin	353
19.3.2.	Wybrocznica koni (<i>morbus maculosus equorum</i>)	326	20.3.2.1.	Zapalenie nosa	353
19.3.3.	Zaburzenia krzepnięcia (koagulopatie)	329	20.3.2.2.	Zapalenie zatok	354
19.3.3.1.	Niedobór witaminy K	329	20.3.2.3.	Torbiele zawiązków zębowych	356
19.3.3.2.	Hemofilia	329	20.3.2.4.	Śluzowe zwyrodnienie małżowin nosowych	357
19.3.3.3.	Koagulopatia ze zużycia	330	20.3.2.5.	Martwica małżowin nosowych	357
19.4.	Leukocyty – reakcje i choroby	331	20.3.2.6.	Skrzywienie przegrody nosowej	358
19.4.1.	Reaktywne transformacje leukocytów	331	20.3.2.7.	Zarośnięcie/zwężenie nozdrzy tylnych	358
19.4.1.1.	Granulocyty obojętnochłonne (<i>neutrofile</i>)	331	20.3.2.8.	Postępujący krwiak kości sitowej (naczyniak kości sitowej)	358
19.4.1.2.	Limfocyty	332	20.3.3.	Choroby okolicy gardła	361
19.4.1.3.	Inne białe krwinki	332	20.3.3.1.	Przemieszczenie podniebienia miękkiego	361
19.4.2.	Nowotwory układu białokrwinkowego	333	20.3.3.2.	Choroby gardła	361
19.4.2.1.	Chłoniak złośliwy koni (<i>lymphoma malignum</i>) (mięsak limfatyczny koni)	333	20.3.4.	Choroby krtani	361
19.4.2.2.	Szpiczak mnogi (<i>myeloma multiplex; plasmocytoma</i>)	335	20.3.4.1.	Dychawica świszcząca	361
19.4.2.3.	Choroby mieloproliferacyjne	335	20.3.4.2.	Odchylenie do tyłu (retrowersja) nagłośni	364
19.4.3.	Pozostałe pierwotne choroby układu leukocytnego	335	20.3.5.	Choroby worków powietrznych	364
19.4.3.1.	Złożony niedobór immunologiczny źrebiąt rasy arabskiej	335	20.3.5.1.	Endoskopia worków powietrznych	366
19.4.3.2.	Zespół niedoboru immunologicznego kuców rasy Fel	336	20.3.5.2.	Wzdęcia worków powietrznych	366
19.4.3.3.	Niedobór immunoglobulin klasy IgM	336	20.3.5.3.	Zapalenie worków powietrznych, ropniak worków powietrznych, złogi w workach powietrznych	367
19.4.3.4.	Agammaglobulinemia	336	20.3.5.4.	Grzybica worków powietrznych	368
19.5.	Powiększenie śledziony (<i>splenomegalia</i>)	337	20.3.5.5.	Pozostałe zmiany w workach powietrznych	370
19.5.1.	Ropień śledziony	337	20.3.6.	Choroby tchawicy	370
19.5.2.	Pęknięcie śledziony/krwiak śledziony (<i>ruptura lienis/haematoma lienis</i>)	338	20.3.6.1.	Zapalenie tchawicy	370
19.5.3.	Nowotwory śledziony	338	20.3.6.2.	Zapaść (kolaps) tchawicy	371
20.	Choroby układu oddechowego	339	20.3.6.3.	Zwężenie (stenoza) tchawicy	371
	O. Dietz, K. Fey, B. Huskamp, W. Scheidemann, P. Thein, W. Verter		20.3.6.4.	Zgniecenie tchawicy	372
20.1.	Wprowadzenie	339	20.3.7.	Nowotwory górnych dróg oddechowych	372
20.2.	Metody badania	339	20.3.8.	Włókniste zwyrodnienie kości	372
20.2.1.	Badanie endoskopowe dróg oddechowych	340	20.3.9.	Amyloidoza	373
20.2.1.1.	Wydzielina tchawiczno-oskrzelowa	342	20.4.	Niezakaźne choroby dolnych dróg oddechowych i płuc	374
20.2.1.2.	Popłuczyny z drzewa oskrzelowego (BAL)	344	20.4.1.	Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli/oskrzelików	374
20.2.2.	Diagnostyka radiologiczna klatki piersiowej i płuc	345	20.4.2.	Nawracająca doturacja dróg oddechowych (RAO)	381
20.2.3.	Badanie ultrasonograficzne klatki piersiowej i płuc	347	20.4.3.	Letnie, pastwiskowe obstrukcje dróg oddechowych	381
20.2.4.	Punkcja klatki piersiowej	348	20.4.4.	Rozedma płuc	381
20.2.5.	Badanie gazometryczne krwi	349	20.4.5.	Inwazje pasożytnicze płuc	382
20.2.5.1.	Zaburzenia równowagi kwasowo-zasadowej organizmu	349	20.4.6.	Zapalne choroby układu oddechowego	382
20.2.5.2.	Badanie gazometryczne krwi tętniczej jako parametr czynnościowy płuc	350	20.4.7.	Powysiłkowe krwawienie płucne	383
20.3.	Niezakaźne choroby górnych dróg oddechowych (włącznie z tchawicą)	351	20.4.8.	Obrzęk płuc	385
20.3.1.	Zmiany w otworach nosowych	352	20.5.	Niezakaźne choroby opłucnej i jamy klatki piersiowej	386
20.3.1.1.	Wrodzone skrzywienie nosa	352	20.5.1.	Odma opłucnowa	386
20.3.1.2.	Porażenie nozdrzy	352	20.5.2.	Nagromadzenie się płynu w jamie opłucnej	387
20.3.1.2.	Porażenie nozdrzy	352	20.5.2.1.	<i>Hydrothorax</i>	388
			20.5.2.2.	Krwiak opłucnej	388
			20.5.2.3.	Ropniak opłucnej	389
			20.5.3.	Zapalenie opłucnej	389
			20.5.4.	Nowotwory wewnątrzpiersiowe	390
			20.6.	Zapalenie płuc	391

Praktyka kliniczna: KONIE

20.6.1.	Wtórne zapalenie oskrzeli i płuc zębciat	391			
20.6.2.	Zapalenie płuc (i opłucnej) dorosłych koni	392			
20.6.3.	Ropnie płuc	394			
20.6.4.	Zakażenia <i>Rhodococcus equi</i>	395			
20.6.5.	Zachłystowe zapalenie płuc	396			
20.6.6.	Grzybicze zapalenie płuc	397			
20.6.7.	Śródmiąższowe zapalenie płuc	398			
20.6.8.	Oskrzelowo-śródmiąższowe zapalenie płuc u zębciat	399			
20.7.	Choroby zakaźne	399			
20.7.1.	Zespół kaszlu koni	399			
20.7.1.1.	Rinowirusy	403			
20.7.1.2.	Reowirusy	406			
20.7.1.3.	Zakażenia adenowirusami koni	409			
20.7.1.4.	Wirus parainfluenzy 3	413			
20.7.2.	Grypa koni	414			
20.7.3.	Herpeswirusy	423			
20.7.3.1.	Zakażenia herpeswirusem końskim typu 1 (EHV-1) i 4 (EHV-4)	423			
20.7.3.2.	Herpeswirus koński typ 2 (EHV-2)	428			
	Literatura uzupełniająca	431			
21.	Choroby jamy ustnej, zębów, języka i szczęki	433			
	H. Simhofer, K. Zetner				
21.1.	Formuła zgryzu u koni	433			
21.2.	Badanie jamy ustnej i uzębienia	434			
21.3.	Zaburzenia wymiany zębów	436			
21.4.	Nieprawidłowa liczba zębów	438			
21.5.	Nieprawidłowe ustawienie szczęki i zębów	439			
21.5.1.	Nieprawidłowe ustawienie szczęki	439			
21.5.2.	Nieprawidłowe ustawienie zębów	441			
21.6.	Choroby zębów	441			
21.6.1.	Zapalenie miazgi zębów (<i>pulpitis</i>)	441			
21.6.2.	Złamania zębów (<i>fraktura dentis</i>)	443			
21.6.3.	Kamień nazębny	446			
21.7.	Zapalenie przyzębia (<i>parodontitis</i>)	447			
21.8.	Zapalenie jamy ustnej (<i>stomatitis</i>)	448			
21.9.	Nieprawidłowe ścieranie się zębów	449			
21.10.	Hipoplazja cementu i próchnica	453			
21.10.1.	Hipoplazja cementu w przedzionku	453			
21.10.2.	Próchnica	454			
21.11.	Ekstrakcja zębów	455			
21.12.	Resekcja zakończceń korzeni	459			
21.13.	Choroby języka	462			
21.13.1.	Zapalenie języka (<i>glossitis</i>)	462			
21.13.2.	Porażenie języka	463			
21.14.	Nowotwory	463			
21.15.	Technika badania rentgenowskiego w przypadku chorób zębów i szczęki	464			
21.16.	Złamanie kości szczękowej i zuchwy	464			
22.	Choroby mięśni zwałcy, stawu skroniowo-zuchwowego, ślinianek i kości gnykowej	471			
	O. Dietz				
22.1.	Choroby mięśni zwałcy	471			
22.1.1.	Zmiazdzenie i przerwanie ciągłości mięśni zwałcy	471			
22.1.2.	Ropowica i ropnie mięśni zwałcy	471			
22.1.3.	Skurcz mięśni zwałcy (<i>trismus</i>)	472			
22.1.4.	Przewlekłe śródmiąższowe zapalenie (<i>myositis interstitialis chronica</i>) mięśni zwałcy	472			
22.2.	Choroby stawu skroniowo-zuchwowego	473			
22.2.1.	Rany stawu skroniowo-zuchwowego	473			
22.2.2.	Zapalenie stawu skroniowo-zuchwowego	473			
22.2.3.	Zwichnięcie stawu skroniowo-zuchwowego	475			
22.3.	Choroby ślinianek	475			
22.3.1.	Rany ślinianek i ich przewodów wyprowadzających	475			
22.3.2.	Przetoki ślinowe	476			
22.3.3.	Rozstrzeń przewodów ślinowych	476			
22.3.4.	Kamienie ślinowe	477			
22.4.	Choroby kości gnykowej	477			
22.4.1.	Złamania kości gnykowej	477			
22.4.2.	Martwica kości gnykowej	478			
23.	Choroby gardła i przełyku	479			
	O. Dietz				
23.1.	Choroby gardła	479			
23.1.1.	Zapalenie gardła (<i>pharyngitis</i>)	479			
23.1.2.	Ciało obce w gardle	481			
23.1.3.	Rany, ropowica i ropnie w gardle	481			
23.1.4.	Torbiele nasady języka	482			
23.1.5.	Rozszczep podniebienia twardego	482			
23.1.6.	Przemieszczenie podniebienia miękkiego	483			
23.1.7.	Nowotwory gardła i migdałków	484			
23.1.8.	Uwięźnienie nagłośni	484			
23.2.	Choroby przełyku	484			
23.2.1.	Rany przełyku	484			
23.2.1.1.	Rany błony śluzowej	484			
23.2.1.2.	Owrzodzenia błony śluzowej	485			
23.2.1.3.	Perforujące rany przełyku	485			
23.2.2.	Przetoki przełykowe	485			
23.2.3.	Skurcz przełyku	486			
23.2.4.	Skurcz rozworu przełykowego i wpustu żołądka	487			
23.2.5.	Niedrożność przełyku	487			
23.2.6.	Zwężenie przełyku wynikające z obecności blizny	489			
23.2.7.	Zachyłki przełyku	489			
24.	Choroby żołądka i jelit	491			
	B. Huskamp, N. Kopf, W. Scheidemann, G.F. Schusser				
24.1.	Choroby żołądka	491			
24.1.1.	Nieżyt żołądka (zapalenie żołądka)	491			

24.1.2.	Rozszerzenie żołądka	491	24.12.	Uszkodzenia wewnętrzne	565
24.1.2.1.	Pierwotne (pokarmowe) przeładowanie żołądka	492	24.12.1.	Wprowadzenie	565
24.1.2.2.	Wtórne przeładowanie żołądka	493	24.12.2.	Uszkodzenia jelit u klaczy przy porodzie	565
24.1.2.3.	Przewlekłe rozszerzenie żołądka	494	24.12.3.	Uszkodzenie prostaty	567
24.1.3.	Pęknięcie żołądka	495	24.13.	Choroba traw	568
24.1.4.	Nowotwory żołądka	496	24.14.	Przewlekłe, powracające kolki	569
24.1.5.	Wrzody żołądka	497	24.15.	Neuropatie trzewne	571
24.2.	Zapalenie jelit (enteritis)	499	24.15.1.	Przewlekłe rozszerzenie dwunastnicy	573
24.2.1.	Zapalenie żołądka, dwunastnicy i jelita czczego (GDJ)	500	24.16.	Niedrożność jelit (ileus)	573
24.2.2.	Zapalenie jelita ślepego i okrężnicy (<i>equine typhlocolitis</i>)	502	24.16.1.	Niedrożność porażenna	576
24.3.	Kolki żołądkowe i jelitowe	504	24.16.2.	Rozpoznawanie niedrożności jelit	577
24.3.1.	Wprowadzenie	504	24.16.3.	Wprowadzenie do leczenia chirurgicznego niedrożności jelit	578
24.3.2.	Etiologia i patogenеза	505	24.17.	Choroby jamy brzusznej	586
24.3.3.	Objawy kolki	507	24.17.1.	Zapalenie otrzewnej	586
24.3.4.	Systematyczne badanie	508	24.17.2.	Krwawienia do jamy brzusznej	588
24.3.5.	Wywiad	509	24.17.3.	Nowotwory i ropnie w jamie brzusznej	589
24.3.6.	Badanie kliniczne	509	24.17.4.	Wodobrzusze	590
24.3.7.	Badania szczegółowe	511		Literatura uzupełniająca	591
24.3.7.1.	Sondowanie żołądka	511	25.	Choroby wątroby	593
24.3.7.2.	Badanie rektalne	512		A. Grabner, O. Dietz	
24.3.7.3.	Punkcja jamy brzusznej	516	25.1.	Wprowadzenie	593
24.3.7.4.	Badania laboratoryjne	517	25.2.	Fizjologia funkcjonowania wątroby	593
24.3.7.5.	Diagnostyczno-terapeutyczne stosowanie leków	518	25.3.	Przyczyny żółtaczki	594
24.3.7.6.	Punkcja jelit	518	25.3.1.	Bilirubinowa przemiana materii	594
24.3.7.7.	Badania ultrasonograficzne i radiologiczne ..	519	25.3.2.	Żółtaczka hemolityczna (żółtaczka przedwątrobowa)	595
24.3.7.8.	Dokumentacja	519	25.3.3.	Przyczyny wątrobowe (żółtaczka wątrobowa)	595
24.4.	Choroby kolkowe	519	25.3.4.	Cholestaza (żółtaczka pozawątrobowa)	595
24.4.1.	Kolka skurczowa	519	25.4.	Objawy ogólne	595
24.4.2.	Wzdęcie	521	25.5.	Diagnostyka chorób wątroby	596
24.5.	Zatkanie jelit	522	25.5.1.	Program badań laboratoryjnych	597
24.5.1.	Wprowadzenie	522	25.5.2.	Uzupełniające badania laboratoryjne	597
24.5.2.	Zatkanie jelit cienkich	524	25.5.3.	Rozpoznanie encefalopatii wątrobowej (EW)	598
24.5.3.	Zatkanie jelit grubych	528	25.5.4.	Badanie ultrasonograficzne wątroby	598
24.5.3.1.	Zatkanie jelita ślepego	528	25.5.5.	Biopsja wątroby	599
24.5.3.2.	Zatkanie okrężnicy grubej	531	25.6.	Leczenie chorób wątroby	599
24.5.3.3.	Zatkania okrężnicy małej	533	25.6.1.	Żywnienie w przypadku chorób wątroby	599
24.6.	Zaczopowanie jelit	534	25.6.2.	Leczenie hepatopatii o ostrym przebiegu	600
24.7.	Obrzęki i krwaki	536	25.6.3.	Leczenie chorób wątroby o przewlekłym przebiegu	600
24.7.1.	Obrzęk podśluzówkowy końcowego odcinka okrężnicy małej	536	25.6.4.	Możliwości terapeutyczne w przypadku EW	600
24.7.2.	Krwak śródścienny	537	25.7.	Swoiste choroby wątroby o ostrym przebiegu	600
24.8.	Przepukliny wewnętrzne	537	25.7.1.	Ostra martwica wątroby	600
24.8.1.	Przepuklina otworu sieciowego	538	25.7.2.	Choroba Tyzzera	600
24.8.2.	Przepuklina przestrzeni śledzionowo-nerkowej	542	25.7.3.	Zakaźne zapalenie wątroby	601
24.8.3.	Przepuklina kręzkowa	545	25.7.4.	Bakteryjne zapalenie wątroby, wtórne zapalenie dróg żółciowych i wątroby	601
24.8.4.	Przepuklina sieciowa	546	25.7.5.	Ostre toksyczne zapalenie wątroby	601
24.8.5.	Przepuklina więzadeł	547	25.7.6.	Stłuszczenie wątroby	601
24.8.6.	Przepuklina więzadeł rzekomych	547	25.8.	Swoiste, przewlekłe choroby wątroby	602
24.9.	Przemieszczenia jelit	548	25.8.1.	Przewlekła marskość wątroby (enzootyczna dystrofia wątroby)	602
24.9.1.	Skręty krezki jelita cienkiego	548	25.8.2.	Przewlekłe aktywne zapalenie wątroby	602
24.9.2.	Skreń dwunastnicy zstępującej wokół osi długiej	550	25.8.3.	Kamica żółciowa (<i>cholelithiasis</i>)	603
24.9.3.	Skreń jelita ślepego wokół osi długiej	552	25.8.4.	Ropnie wątroby	603
24.9.4.	Zgięcie jelita ślepego	552	25.8.5.	Pasożytnicze zapalenie wątroby	603
24.9.5.	Skreń okrężnicy grubej wokół osi długiej	552			
24.9.6.	Zgięcie okrężnicy grubej	556			
24.9.7.	Prawostronne dogrzbietowe przemieszczenie okrężnicy wstępującej	557			
24.9.8.	Przemieszczenie okrężnicy do środka i do tyłu	558			
24.10.	Wgłobienie jelit	558			
24.11.	Kolka zakrzepowo-zatorowa	562			

Praktyka kliniczna: KONIE

25.8.6.	Amyloidoza wątroby	603	28.3.4.	Stulejka (<i>phimosis</i>)	638
25.8.7.	Nowotwory wątroby	604	28.3.5.	Zalupek (<i>paraphimosis</i>)	638
25.9.	Hiperlipemia (hiperlipoproteinemia) małych koniowatych (kucyków pony, osłów)	604	28.4.	Choroby prącia	638
	Literatura uzupełniająca	605	28.4.1.	Rany, urazy nieprzenikające i zapalenia	638
26.	Choroby układu moczowego	607	28.4.2.	Nowotwory i wady rozwojowe	639
	W. Scheidemann, G. Schusser		28.4.3.	Porażenie prącia	639
26.1.	Wprowadzenie	607	28.5.	Sterylizacja i kastracja ogiera	640
26.2.	Zakażenia dróg moczowych, odmiedniczkowe zapalenie nerek	607	28.5.1.	Sterylizacja	640
26.3.	Ostra niewydolność nerek	608	28.5.2.	Metody kastracji	641
26.4.	Przewlekła niewydolność nerek, mocznica	610	28.5.3.	Powikłania po kastracji	643
26.5.	Nerkowa kwasica kanalikowa	611	28.5.3.1.	Znaczenie prawne	643
26.6.	Nietrzymanie moczu	612	28.5.3.2.	Znaczenie chirurgiczne	644
26.7.	Kamica układu moczowego (<i>urolithiasis</i>)	612		Literatura uzupełniająca	646
26.8.	Przemieszczenie pęcherza moczowego	615	29.	Zaburzenia płodności u ogiera	647
26.9.	Wady rozwojowe dróg moczowych	615		H. Bader, W. Busch	
26.10.	Nowotwory	616	29.1.	Popęd płciowy u ogiera	647
26.10.1.	Nowotwory nerek	616	29.2.	Regulacja funkcji płciowych samca	649
26.10.2.	Nowotwory pęcherza moczowego	616	29.3.	Prowadzenie punktu kopulacyjnego	650
26.11.	Pęknięcie pęcherza	617	29.4.	Płodność ogiera	651
27.	Przepukliny	619	29.5.	Badanie andrologiczne	652
	A. Martens, A. De Moor, O. Dietz		29.6.	Morfologiczno-czynnościowe zaburzenia płodności	656
27.1.	Przepuklina przeponowa	619	29.6.1.	Choroby jąder	656
27.2.	Przepuklina pępkowa	621	29.6.2.	Choroby najądrzy	658
27.3.	Przepuklina pępowinowa	623	29.6.3.	Choroby wyrostka pochwowego i powrózka nasiennego	659
27.4.	Uwięźnięte przepukliny: pachwinowa i mosznowa	624	29.6.4.	Choroby dodatkowych gruczołów płciowych	660
27.5.	Śródmiażdżowa przepuklina mosznowa (pochwowa)	626	29.6.5.	Choroby cewki moczowej	660
27.6.	Przepuklina udowa	626	29.6.6.	Zaburzenia krycia	661
27.7.	Przepuklina brzuszna	627	29.6.7.	Zakażenia narządu płciowego ogiera, mające znaczenie w rozrodzie	663
27.8.	Przepuklina kroczoza	629		Literatura uzupełniająca	664
	Literatura uzupełniająca	629	30.	Zaburzenia płodności i choroby układu rozrodczego u klaczy	665
28.	Choroby męskich narządów płciowych, sterylizacja i kastracja ogiera	631		H. Bader, W. Busch	
	D. Scharner, J. Schneider		30.1.	Zaburzenia płodności u klaczy	665
28.1.	Wnętrostwo	631	30.1.1.	Fizjologia rozrodu	665
28.2.	Choroby jąder	633	30.1.2.	Cykl płciowy – zachowanie klaczy i zmiany w narządzie płciowym	669
28.2.1.	Aseptyczne i ropne zapalenie jąder i najądrzy	633	30.1.3.	Wpływ czynników zewnętrznych na gotowość klaczy do krycia	670
28.2.2.	Nowotwory jąder	633	30.1.4.	Indukowanie i synchronizacja rui	672
28.2.3.	Obojtnactwo	634	30.2.	Choroby układu rozrodczego klaczy	673
28.2.4.	Choroby powrózka nasiennego	635	30.2.1.	Badanie kliniczno-ginekologiczne klaczy	673
28.2.5.	Wodniak osłonki pochwowej jądra	635	30.2.2.	Zmiany morfologiczno-czynnościowe narządu płciowego	675
28.2.6.	Wodniak osłonki pochwowej u wałachów	636	30.2.2.1.	Wrodzone przyczyny niepłodności	675
28.2.7.	Żyłaki powrózka nasiennego	636	30.2.2.2.	Choroby zewnętrznych narządów płciowych	676
28.2.8.	Krwiak jamy pochwowej jądra	636	30.2.2.3.	Choroby okolicy pierścienia dziewiczego	683
28.3.	Choroby moszny i napletka	637	30.2.2.4.	Choroby pochwy i szyjki macicy	683
28.3.1.	Rany, ropowice i ropnie	637	30.2.2.5.	Choroby macicy	684
28.3.2.	Nowotwory	637	30.2.2.6.	Choroby jajowodów	690
28.3.3.	Zapalenie napletka	637	30.2.2.7.	Choroby i zaburzenia czynności	

30.2.2.8.	jajników 691		
	Utraty ciąży wskutek śmierci		
	zarodków i poronień 692		
30.2.3.	Choroby gruczołu mlekowego 695		
	Literatura uzupełniająca 696		
31.	Opieka lekarsko- -weterynaryjna nad rozrodem i stadninami 697		
	H. Bader		
31.1.	Dopuszczenie do krycia lub unasieniania 698		
31.2.	Praktyczna opieka lekarsko- -weterynaryjna w stadzie zarodowym 698		
31.2.1.	Ocena klaczy zdrowej (niepodejrzanej) 698		
31.2.2.	Kontrola cyklu rujowego 698		
31.2.3.	Nadzór nad kryciem 699		
31.2.4.	Sprawdzanie wyników krycia 700		
31.2.5.	Szczepienia ochronne 704		
31.2.6.	Pobieranie siary 705		
	Literatura uzupełniająca 705		
32.	Choroby zakaźne narządów rozdrodczych 707		
	W. Busch, P. Thein		
32.1.	Zakażenie herpeswirusem typu 3 707		
32.2.	Ronienie powodowane przez salmonelle 710		
32.3.	Zakaźne zapalenie macicy 710		
32.4.	Zaraza stadnicza 711		
	Literatura uzupełniająca 712		
33.	Choroby endokrynologiczne 713		
	H.-O. Hoppen, G. Assmann, H.R. Froin		
33.1.	Oś podwzgórze – przysadka – kora nadnerczy (oś PPN) 713		
33.1.1.	Wprowadzenie 713		
33.1.2.	Kora nadnerczy 713		
33.1.3.	Regulacja neuroendokrynną sekrecji ACTH 714		
33.1.4.	Dysfunkcja części pośredniej 716		
33.1.5.	Zespół Cushinga u koni (Equines Cushing Syndrome, ECS) 716		
33.1.6.	Wyniki badań laboratoryjnych 718		
33.1.7.	Diagnostyka endokrynologiczna 718		
33.1.8.	Leczenie 720		
33.2.	Oś podwzgórze – przysadka – tarczyca 720		
33.2.1.	Wstęp 720		
33.2.2.	Metabolizm jodu 721		
33.2.3.	Biosynteza i wydzielanie hormonów tarczycy 721		
33.2.4.	Regulacja czynności tarczycy 722		
33.2.5.	Transport i metabolizm hormonów tarczycy 722		
33.2.6.	Mechanizm działania hormonów tarczycy 723		
33.2.7.	Niedoczynność tarczycy (<i>hypothyreosis</i>) 724		
33.2.8.	Nadczynność tarczycy (<i>hyperthyreosis</i>) 724		
33.3.	Przytarczyce		
	i homeostaza wapniowa 725		
33.4.	Wewnątrzwydzielnicza część trzustki 725		
34.	Choroby układu nerwowego 727		
	O. Dietz, K. Feige, P. Thein, A. Tipold		
34.1.	Badanie neurologiczne 727		
34.2.	Choroby niezakaźne 729		
34.2.1.	Choroby ośrodkowego układu nerwowego 729		
34.2.1.1.	Wstrząśnienie mózgu 729		
34.2.1.2.	Stłuczenie mózgu 730		
34.2.1.3.	Kołowaczna (<i>hydrocephalus internus</i> – wodogłowie wewnętrzne) 731		
34.2.1.4.	Niezborności 732		
34.2.1.5.	Zespół ogona końskiego 734		
34.2.1.6.	Padaczka 734		
34.2.1.7.	Narkolepsja 736		
34.2.2.	Choroby nerwów obwodowych 736		
34.2.2.1.	Porażenie nerwu twarzewego 736		
34.2.2.2.	Porażenie nerwu trójdzielnego 738		
34.2.2.3.	Porażenie nerwu podjęzykowego 738		
34.2.2.4.	Porażenie nerwu nadłopatkowego 738		
34.2.2.5.	Porażenie nerwu promieniowego 739		
34.2.2.6.	Porażenie splotu barkowego 741		
34.2.2.7.	Porażenie zwoju kulszowego 742		
34.2.2.8.	Porażenie nerwu strzałkowego 742		
34.2.2.9.	Porażenie nerwu zasłonowego 743		
34.2.2.10.	Porażenie nerwu piszczelowego 743		
34.3.	Choroby zakaźne ośrodkowego układu nerwowego 744		
34.3.1.	Zakażenie herpeswirusem 744		
34.3.1.1.	Herpeswirusy typu 1 i 4 744		
34.3.1.2.	Choroba Aujeszkiego 748		
34.3.2.	Choroba bornajska 749		
34.3.3.	Wścieklizna 754		
34.3.4.	Flawiwirusy 757		
34.3.4.1.	Gorączka Zachodniego Nilu 757		
34.3.4.2.	Japońskie zapalenie mózgu typu B 759		
34.3.4.3.	Wczesnoletnie zapalenie opon i mózgu 760		
34.3.5.	Amerykańskie zapalenia mózgu i rdzenia kręgowego koni 760		
34.3.6.	Tężec 763		
	Literatura uzupełniająca 766		
35.	Zakażenia przebiegające z objawami naczyniowymi ze strony wielu narządów 767		
	A. Liebisch, G. Liebisch, H. Nattermann, H.-J. Selbitz, J. Siebert, P. Thein		
35.1.	Wirusowe ronienie klaczy – herpeswirus koński typ 1 i 4 767		
35.2.	Wirusowe zapalenie tętnic koni 770		
35.3.	Niedokrwistość zakaźna koni (EIA) 775		
35.4.	Afrykański pomór koni 778		
35.5.	Chlamydia 782		
35.6.	Leptospiroza 784		
35.7.	Gruźlica 785		
35.8.	Wąglik 788		
35.9.	Nosacizna 791		
35.10.	Melioidoza 793		
35.11.	Tularemia 794		

Praktyka kliniczna: KONIE

35.12.	Listerioza	795	37.	Choroby oczu	851
35.13.	Zolzy	796		V. Schmidt, H. Gerhards, B. Wollanke	
35.14.	Salmonelloza	798	37.1.	Oko jako układ optyczny	851
35.15.	Borelioza	801	37.2.	Badanie oka	852
35.16.	Erlichioza	803	37.3.	Płochliwość u koni	853
35.17.	Zatrucie jadem kielbasianym	804	37.4.	Choroby oczu	853
	Literatura uzupełniająca	806	37.4.1.	Choroby powiek	853
36.	Choroby pasożytnicze	809	37.4.1.1.	Obrzęk powiek	853
	Th. Hiepe		37.4.1.2.	Urazy powiek	854
36.1.	Choroby pasożytnicze	809	37.4.1.3.	Zapalenie powiek	855
36.1.1.	Kokcydioza jelit	809	37.4.1.4.	Nowotwory powiek	856
36.1.2.	Kokcydioza nerek	809	37.4.1.5.	Zaburzenia ruchomości powiek	857
36.1.3.	Kryptosporidioza	810	37.4.1.6.	Nieprawidłowości w ustawieniu brzegów powiek	858
36.1.4.	Toksoplazmoza	811	37.4.2.	Choroby spojówki	858
36.1.5.	Sarkocystoza	811	37.4.2.1.	Zapalenie spojówki	858
3.6.1.5.1.	Sarkocystoza mięśniowa	811	37.4.2.2.	Grudkowate zapalenie spojówek (<i>conjunctivitis follicularis</i>)	860
36.1.5.2.	Pierwotniacze zapalenie mózgu i rdzenia koni	812	37.4.2.3.	Wypadnięcie powieki trzeciej	861
36.1.6.	Piroplazmoza	812	37.4.3.	Choroby gruczołów łzowych	861
36.1.7.	Trypanosomoza	814	37.4.3.1.	Atrezja przewodów łzowych	862
36.1.7.1.	Zaraza stadnicza koni	814	37.4.3.2.	Zwężenie przewodów łzowych	862
36.1.7.2.	Mal de caderas	815	37.4.3.3.	Zapalenie worka łzowego (<i>dakryocystitis</i>)	862
36.1.7.3.	Nagana	815	37.4.3.4.	Suche zapalenie rogówki i spojówki (<i>keratoconjunctivitis sicca</i>)	863
36.1.7.4.	Surra	815	37.4.4.	Choroby rogówki	863
36.1.8.	Inne infekcje pierwotniacze	817	37.4.4.1.	Zmiany wrodzone	864
36.2.	Robaczyce	817	37.4.4.2.	Rany rogówki	864
36.2.1.	Badanie kału	817	37.4.4.3.	Wrzodzące zapalenie rogówki u koni	866
36.2.1.1.	Badanie makroskopowe kału	817	37.4.5.	Choroby błony naczyniowej	871
36.2.1.2.	Badanie mikroskopowe kału	817	37.4.5.1.	Zaburzenia pigmentacji	872
36.2.2.	Fascjeloza (choroba motylicza)	818	37.4.5.2.	Zapalenie jagodówki (błony naczyniowej oka)	872
36.2.3.	Dikrocelioza	819	37.4.5.3.	Nawracające lub periodyczne zapalenie błony naczyniowej oczu koni (<i>uveitis recidiva egui</i>)	873
36.2.4.	Anoplocefalidoza	819	37.4.5.4.	Pourazowe zapalenie tęczówki ciała rzęskowego (<i>iridocyclitis traumatica</i>)	886
36.2.5.	Inwazje wagrów	821	37.4.5.5.	Krwawienia do komory przedniej oka	886
36.2.6.	Diktiokauloza (robaczyca płuc)	821	37.4.6.	Jaskra (<i>glaucoma</i>)	886
36.2.7.	Strongyloidoza (węgorczyca)	822	37.4.7.	Choroby soczewki	887
36.2.8.	Trichostrongyloza	823	37.4.7.1.	Zmętnienie soczewki (<i>cataracta</i>)	888
36.2.9.	Paraskarioza (glistnica)	824	37.4.7.2.	Przemieszczenia soczewki	890
36.2.10.	Owsica	826	37.4.8.	Choroby ciała szklistego	890
36.2.11.	Strongylidoza	826	37.4.8.1.	Zmętnienie ciała szklistego	891
36.2.12.	Inwazje nicieni Habronema	830	37.4.8.2.	Krwotoki do ciała szklistego	891
36.2.13.	Inwazje nicieni Thelazia	832	37.4.8.3.	Rozplynięcie ciała szklistego	891
36.2.14.	Parafilarioza	832	37.4.9.	Choroby dna oka	892
36.2.15.	Onchocerkoza	833	37.4.9.1.	Wrodzone choroby dna oka	893
36.2.16.	Inne robaczyce	834	37.4.9.2.	Zapalenie siatkówki i naczyńki	893
36.3.	Zakażenia pasożytnicze wywołane przez stawonogi	836	37.4.9.3.	Pourazowa neuropatia nerwu wzrokowego	894
36.3.1.	Świerzb	836	37.4.9.4.	Zapalenie nerwu wzrokowego (<i>papillitis</i>)	895
36.3.1.1.	Świerzbowiec drążący (koński)	836	37.4.10.	Choroby gałki ocznej i oczodołu	895
36.3.1.2.	Świerzbowiec naskórny	836	37.4.10.1.	Stany zapalne oczodołu	895
36.3.1.3.	Inwazje roztoczy Chorioptes	837	37.4.10.2.	Zranienia oczodołu	895
36.3.2.	Nużycza	838	37.4.10.3.	Ropowica oczodołu	895
36.3.3.	Inwazje kleszczy	839	37.4.10.4.	<i>Exophthalmus</i>	896
36.3.4.	Wszawica	840	37.4.10.5.	<i>Enophthalmus</i>	896
36.3.5.	Wszółowica	841			
36.3.6.	Inwazja bąków	841			
36.3.7.	Inwazja much	842			
36.3.8.	Gzawica	843			
36.3.9.	Inwazje <i>Rhinoestrus</i>	846			
36.3.10.	Pozostałe inwazje ektopasożytnicze	847			
36.4.	Przeciw pasożytnicze zarządzanie stadninami i końmi sportowymi	847			

38.	Choroby uszu	897	39.5.1.	Choroby stawu krzyżowo-biodrowego	931
	O. Dietz, B. Huskamp, St. Petzoldt		39.5.2.	Choroby kości krzyżowej	933
38.1.	Choroby małżowiny usznej	897	39.5.2.1.	Złamania kości krzyżowej	933
38.1.1.	Krwiak małżowiny usznej	897	39.5.2.2.	Zespół krzyżowo-ogonowy	933
38.1.2.	Rany małżowiny usznej	897	39.5.3.	Złamania miednicy	934
38.1.3.	Ropowica małżowiny usznej	898	39.6.	Choroby kręgow ogonowych	936
38.1.4.	Przetoka uszna	898	39.6.1.	Uszkodzenia kręgow ogonowych	936
38.1.5.	Guzy małżowiny usznej	898	39.6.2.	Przykurcz mięśni ogona	937
38.1.6.	Nieprawidłowe ustawienie uszu i deformacje małżowiny usznej	899	39.6.3.	Nowotwory ogona	937
38.2.	Choroby zewnętrznego przewodu słuchowego	900	40.	Choroby kończyny piersiowej	939
38.3.	Choroby ucha środkowego i wewnętrznego	900		A. Martens, A. De Moor, M. Köhler, W. Richter	
39.	Choroby czaszki, kręgosłupa i miednicy	903	40.1.	Choroby barku i ramienia	939
	M. Nowak, B. Schütter, S. Tietje		40.1.1.	Kulawizna barkowa	939
39.1.	Biodynamika ruchu	903	40.1.2.	Zwichnięcie i nadwichnięcie stawu barkowego	943
39.2.	Choroby czaszki	903	40.1.3.	Urazowe zapalenie mięśni barku	943
39.2.1.	Złamania	904	40.1.4.	Skostnienie ścięgna mięśnia dwugłowego ramienia	944
39.2.1.1.	Złamania twarzoczaszki	904	40.1.5.	Bursitis intertubercularis	944
39.2.1.2.	Złamania mózgowieczaszki	907	40.1.6.	Zapalenie kaletki mięśnia podgrzebieniowego (<i>bursitis</i> <i>m. infraspinati</i>)	945
39.2.2.	Osteodystrofia włóknista (<i>osteodystrophia fibrosa</i>)	909	40.1.7.	Zapalenie kałek podskórnych barku	945
39.2.3.	Choroby zuchwy	910	40.1.8.	Zwichnięcie ścięgna mięśnia dwugłowego ramienia (<i>luxatio tendinis m. bicipiti</i>)	946
39.2.3.1.	Złamania zuchwy	910	40.1.9.	Złamanie łopatki	946
39.2.3.2.	Zapalenie kości i szpiku zuchwy/przetoki zuchwy	911	40.1.10.	Złamanie guzka nadpanewkowego	947
39.2.3.3.	Nowotwory zuchwy	912	40.1.11.	Zerwanie (pęknięcie) mięśnia zębatego dobrzusznego (<i>m. serratus ventralis</i>)	947
39.2.4.	Choroby stawu szczytowo- -potylicznego	913	40.1.12.	Złamanie kości ramiennej	947
39.3.	Choroby kręgosłupa szyjnego	914	40.1.13.	Zakrzepica tętnicy pachowej i tętnicy ramiennej	949
39.3.1.	Część ogólna	914	40.1.14.	Nowotwory okolicy łopatki i ramienia	949
39.3.2.	Złamania oraz nadwichnięcia i zwichnięcia	915	40.2.	Choroby stawu łokciowego i podramienia	950
39.3.3.	Kręcz szyi (<i>tortikollis</i>)	917	40.2.1.	Porażenie mięśnia trójgłowego ramienia	950
39.3.4.	Skręcenie (<i>distorsio</i>) kręgosłupa szyjnego	918	40.2.2.	Bursitis et parabursitis olecrani	950
39.3.5.	Zaburzenia rozwojowe kręgosłupa szyjnego	918	40.2.3.	Zapalenie stawu łokciowego (<i>arthritis cubiti</i>)	951
39.3.6.	Procesy rozrostowe kanału kręgowego	919	40.2.4.	Zwichnięcie podramienia (<i>luxatio antebrachii</i>)	952
39.3.7.	Choroby układowe kręgosłupa	920	40.2.5.	Złamanie kości promieniowej	953
39.3.7.1.	Uogólniona dystrofia włóknista (<i>osteodystrophia fibrosa</i>)	920	40.2.6.	Złamanie kości łokciowej	955
39.3.7.2.	Zapalenie kości i szpiku kręgosłupa	921	40.2.7.	Ulna completa	956
39.3.8.	Pozostałe choroby kręgosłupa szyjnego	921	40.2.8.	Skrzywienie kończyny w obrębie stawu nadgarstkowego	957
39.3.8.1.	Desmopatia insercyjna przyczepu więzadła karkowego	921	40.2.9.	Kostniakochrząstkiak (<i>osteochondroma</i>) części dalszej kości promieniowej	958
39.3.8.2.	Choroby kaletki podwiązadłowej (<i>bursa subligamentosa nuchalis</i> <i>cranialis/caudalis</i>) (przetoka karku, metaplazja)	922	40.2.10.	Zerwanie więzadeł pomocniczych ścięgna mięśnia zginacza palca powierzchnowego	958
39.3.8.3.	Kręgozmyk (<i>spondylolisthesis</i>)	923	40.2.11.	Zespół cieśni nadgarstka	959
39.4.	Choroby kręgosłupa piersiowego i lędźwiowego	924	40.2.12.	Nowotwory przedramienia	960
39.4.1.	Złamania	924	40.2.13.	Akropachia	960
39.4.2.	Choroby grzbietu	926	40.3.	Choroby stawu nadgarstkowego	960
39.4.3.	Spondyloza i spondyloartroza	929	40.3.1.	Uszkodzenia skóry i pochewek ścięgowych nadgarstka	960
39.4.4.	Rany klute, cięte i postrzałowe	930	40.3.2.	Bursitis praecarpalis	962
39.4.5.	Przetoka kłębu	930	40.3.3.	Wodniak pochewek, puchlina ścięgnowa przy nadgarstku, przepuklina maziowa i przetoki maziowe (opoje pochewek)	963
39.4.6.	Nowotwory	930			
39.5.	Choroby okolicy krzyżowej i miednicy	931			

Praktyka kliniczna: KONIE

40.3.4.	Wodniak (<i>hygroma</i>) stawu nadgarstkowego	963	41.3.	Choroby podudzia	1003
40.3.5.	Surowicze ostre zapalenie pochewki ścięgnowej mięśnia prostownika promieniowego (<i>m. extensor carpi radialis</i>) nadgarstka oraz przewlekłe aseptyczne zapalenie pochewki mięśnia prostownika promieniowego nadgarstka	964	41.3.1.	Rany i zakażenia	1003
40.3.6.	Zapalenie stawu nadgarstkowego (<i>carpitis</i>) ...	964	41.3.2.	Oddzielenie odrostka kości piszczelowej u młodych, rosnących koni	1005
40.3.7.	Złamania kości nadgarstka	966	41.3.3.	Złamania kości piszczelowej	1006
40.3.8.	Zwichnięcie kości nadgarstka	972	41.3.4.	Złamanie kości strzałkowej	1007
40.3.9.	Wady zgięciowe stawu nadgarstkowego	972	41.3.5.	Zerwanie mięśnia strzałkowego trzeciego	1008
40.3.10.	Przemieszczenie (zwichnięcie) ścięgna mięśnia prostownika palca bocznego	972	41.3.6.	Zerwanie lub przecięcie ścięgna piętowego wspólnego	1009
40.3.11.	Zerwanie ścięgna mięśnia prostownika nadgarstka promieniowego	972	41.3.7.	Zapalenie ścięgna piętowego	1010
40.3.12.	Zerwanie ścięgna mięśnia prostownika palców wspólnego (<i>m. extensor digitalis communis</i>)	973	41.3.8.	Koguci chód	1011
41.	Choroby kończyn miednicznych	975	41.4.	Choroby stawu stępu	1012
	O. Dietz, A. Martens, A. De Moor, A. Rijkenhuizen, J. Schneider, G. Schusser		41.4.1.	Szpat, miejscowe zapalenie tkanek okołostawowych i zwyrodnienie kostno-stawowe stawu stępu (<i>periarthritis et osteoarthritis tarsi</i>)	1012
41.1.	Choroby uda	975	41.4.2.	Osteochondroza stawu skokowego	1018
41.1.1.	Rany i zakażenia ran	975	41.4.3.	Sarniak	1020
41.1.2.	Miopatie powodowane ruchem i stresem	977	41.4.4.	Zapalenie stawu stępu	1021
41.1.2.1.	Zaburzenia ukrwienia mięśni	977	41.4.5.	Rany stawu stępu i zakażenia	1022
41.1.2.2.	Układowe choroby mięśni	978	41.4.6.	Przewlekłe zniekształcające zapalenie stawu stępu	1022
41.1.3.	Niedowład (porażenie) i miopatia mięśnia czterogłowego	980	41.4.7.	Wodniak (<i>hygroma</i>) stawu stępu	1023
41.1.3.1.	Bolesność stawu lędźwiowo-krzyżowego	982	41.4.8.	Rany i stany zapalne pochewek ścięgnowych w okolicy stawu stępu	1023
41.1.3.2.	Zmiany w stawie krzyżowo-biodrowym	983	41.4.9.	Bliznowce (keloidum) w zgięciu stawu stępu	1024
41.1.4.	Ostre zapalenie stawu biodrowego [<i>coxitis (coxarthritis) acuta</i>]	983	41.4.10.	Złamania kości stępu	1025
41.1.5.	Dysplazja stawu biodrowego	984	41.4.11.	Zwichnięcia kości stępu	1027
41.1.6.	Zwyrodnienie stawu biodrowego (koksartroza)	984	41.4.12.	Zerwanie więzadeł pobocznych stawu stępu	1028
41.1.7.	Zwichnięcie głowy kości udowej	985	41.4.13.	Wodniak pochewek ścięgnowych stępu	1028
41.1.8.	Osteochondroza stawu biodrowego	985	41.4.14.	Przemieszczenie ścięgna mięśnia zginacza powierzchownego	1029
41.1.9.	Złamanie kości udowej	987	41.4.15.	Zapalenie podskórnej kaletki piętowej	1030
41.1.10.	Oddzielenie nasady bliższej kości udowej	988	41.4.16.	Zajęczak	1031
41.1.11.	Zapalenie kaletki krętarzowej	989	42.	Choroby śródstopia i śródreżca	1033
41.1.12.	Zakrzepica końcowego odcinka aorty i jej odgałęzień (tętnice: biodrowa, udowa i podbrzuszne), chromanie przestankowe	989		W. Richter, J. Schneider, Ch. Stanek	
41.1.13.	Krwiaki uda i okolicy zadu	991	42.1.	Rany okolicy śródreżca oraz śródstopia	1033
41.1.14.	Nowotwory okolicy uda i zadu	992	42.2.	Złamania śródreżca i śródstopia	1034
41.1.15.	Włóknijące zapalenie mięśnia półścięgnistego	992	42.3.	Złamanie kości rysikowych	1036
41.2.	Choroby okolicy kolana	993	42.4.	Nakostniaki śródreżca/śródstopia	1038
41.2.1.	Ostre zapalenie stawu kolanowego	993	42.5.	Bukszyny koni pełnej krwi	1040
41.2.2.	Artroza stawu udowo-piszczelowego	995	42.6.	Wady postawy w obrębie trzonu kości śródreżca/śródstopia III	1042
41.2.3.	Przewlekłe zapalenie stawu kolanowego powodowane skostnieniem łąkotek	996	42.7.	Zapalenie ścięgien	1042
41.2.4.	Osteochondroza rowka kości udowej (gonotrochloza)	997	42.8.	Choroby pęcinowej pochewki ścięgnowej	1048
41.2.5.	Zwichnięcie i zadzierżgnięcie rzepki	999		Literatura uzupełniająca	1057
41.2.6.	Złamania rzepki	1002	43.	Choroby stawu pęcinowego i kości pęcinowej	1059
41.2.7.	Zapalenia kałek stawu kolanowego	1003		O. Dietz, L.-F. Litzke	
			43.1.	Zapalenie stawu śródreżno-pęcinowego (śródstopowo-członowego)	1059
			43.1.1.	Ostre aseptyczne zapalenie stawu	1059

43.1.2.	Zakaźne zapalenie stawu	1060	45.6.	Zagwożdżenie	1102
43.1.3.	Przewlekłe zniekształcające zapalenie stawu i tkanek okołostawowych (<i>arthritis et periarthritis chronica deformans</i>)	1060	45.7.	Nagwożdżenie	1103
43.1.4.	Przewlekłe surowicze zapalenie stawu, rozrostowe zapalenie błony maziowej i wodniak stawu pęcínowego	1061	45.8.	Rak kopyta	1105
43.2.	Zespół pęcínowego więzadła pierścieniowego	1062	45.9.	Zapalenie stawu kopytowego	1107
43.3.	Zwichnięcie bliższego członu palcowego	1062	45.10.	Zwichnięcie kości kopytowej	1109
43.4.	Złamania trzeczeczek	1064	45.11.	Złamanie kości kopytowej	1110
43.5.	Sesamoidoza	1067	45.12.	Złamania trzeczki kopytowej	1111
43.6.	Złamanie członu bliższego palca (złamanie kości pęcínowej) (<i>fractura phalangis proximalis</i>)	1069	45.13.	Choroby błoczka kopytowego	1112
43.7.	Kostniejące zapalenie okostnej kości pęcínowej (<i>periostitis chronica ossificans phalangis proximalis</i>)	1073	45.14.	Choroby chrząstki kopytowej	1118
43.8.	Koślawość kończyn	1074	45.15.	Kopyto płaskie i pełne	1120
43.9.	Przeprostowanie stawu pęcínowego (<i>hyperextensio</i>)	1079	45.16.	Kopyto ścięśnione	1122
43.10.	Postawa niedźwiedzia	1079	45.17.	Kopyto strome	1124
43.11.	Gruda	1080	45.18.	Słupek rogowy	1125
43.12.	Polidaktylia	1081	45.19.	Tworzenie się pierścieni na kopycie	1127
	Literatura uzupełniająca	1081	45.20.	Przerwy ciągłości rogu kopytowego	1127
			45.21.	Ściana oddzielona	1130
			45.22.	Ściana pusta	1131
			45.23.	Gnicie strzałki	1132
44.	Choroby korony stawu koronowego i kości koronowej	1083	46.	Podstawy pielęgnacji kopyt	1133
	B.-W. Hertsch			B.-W. Hertsch	
44.1.	Zatrat	1083	46.1.	Cel zabiegów pielęgnacyjnych kopyt	1133
44.2.	Choroby stawu koronowego	1084	46.2.	Regularne zabiegi pielęgnacyjne	1133
44.3.	Zwichnięcie kości koronowej	1085	46.2.1.	Codziennie czyszczenie podszwy	1133
44.4.	Złamanie kości koronowej	1086	46.2.2.	Kontrola i czyszczenie po pracy	1133
45.	Choroby kopyt	1089	46.3.	Mycie kopyt	1133
	K.-D. Budras, O. Dietz, B. Huskamp, R. Jacobi, H. Jaugstetter, L.-F. Litzke, J. Schneider		46.4.	Natluszczanie kopyta	1134
45.1.	Ogólne zasady badania kulawizny	1089	46.5.	Procesy gnilne rogu kopytowego	1134
45.2.	Aseptyczne zapalenie tworzywa kopytowego (skóry właściwej)	1089	46.6.	Regularna korekcja kopyta przez podkuwacza	1135
45.2.1.	Ostre aseptyczne zapalenie tworzywa	1090	46.7.	Pielęgnacja kopyt u młodych koni	1136
45.2.2.	Przewlekłe aseptyczne zapalenie tworzywa	1090	47.	Pielęgnacja kopyt i podkuwanie u źrebiąt oraz koni sportowych	1137
45.2.3.	Zapalenie tworzywa koronkowego (<i>dermis limbi</i>)	1091		Ch. Stanek	
45.3.	Nagniot	1092	47.1.	Pielęgnacja kopyt i zabiegi ortopedyczne na kopycie u źrebiąt	1137
45.4.	Zakaźne zapalenie tworzywa kopytowego	1092	47.2.	Podkuwanie koni sportowych	1141
45.4.1.	Ropne powierzchowne zapalenie tworzywa [<i>pododermatitis purulenta (suppurativa) superficialis</i>]	1093	47.2.1.	Pielęgnacja kopyt u koni podkutych i niepodkutych	1142
45.4.2.	Głębokie ropne zapalenie tworzywa [<i>pododermatitis purulenta (suppurativa) profunda</i>]	1093	47.2.2.	Podstawy podkownictwa	1142
45.4.3.	Zgorzelinowe zapalenie tworzywa (<i>pododermatitis gangraenosa</i>)	1094	47.2.3.	Ocena konia przed korekcją kopyta i podkuciem	1144
45.4.4.	Martwicowe ropne zapalenie tworzywa (<i>pododermatitis necroticans</i>)	1094	47.2.3.1.	Ocena w pozycji stojącej	1144
45.5.	Ochwat (<i>pododermatitis diffusa aseptica</i>), morbus apparatus <i>suspensorii ossis unguularis</i>	1095	47.2.3.2.	Ocena w ruchu	1145
			47.2.4.	Korekcja kopyt niepodkuwanych	1145
			47.2.5.	Wykonanie podkucia	1146
			47.2.5.1.	Zdjęcie podkowy	1146
			47.2.5.2.	Podkuwanie na zimno i na gorąco, podkowy wykonane ręcznie lub maszynowo	1146
			47.2.5.3.	Dopasowanie i przybicie podkowy	1146
			47.2.5.4.	Natural Balance Shoeing and Trimming System (NBS)	1147
			47.2.5.5.	Materiały alternatywne	1148
			47.2.5.6.	Podkowy z tworzyw sztucznych	1148
				Literatura uzupełniająca	1148

Praktyka kliniczna: KONIE

48.	Choroby koni podlegające obowiązkowi zgłaszania i zwalczania oraz obowiązkowi rejestracji	1149	50.1.3.	Badanie konia przed zakupem	1160
	A. Weber		50.1.4.	Podsumowanie	1160
48.1.	Światowa Organizacja Zdrowia Zwierząt	1149	50.2.	Badanie kliniczne	1160
48.2.	Niemcy	1149	50.3.	Badanie kliniczno-ortopedyczne	1164
48.3.	Austria	1150	51.	Nowe prawo handlu końmi	1171
48.4.	Szwajcaria	1150		E. Fellmer	
	Literatura uzupełniająca	1151	51.1.	Nowe pojęcie wady	1171
49.	Medycyna fizykalna/ fizjoterapia	1153	51.2.	Rozszerzone prawa kupującego	1171
	D. Rittmann, A. Zohmann		51.3.	Kupno dóbr konsumpcyjnych	1172
49.1.	Wprowadzenie	1153	51.4.	Podsumowanie	1172
49.2.	Masaż	1153	52.	Ustalenia prawa farmaceutycznego w leczeniu koni	1173
49.3.	Gimnastyka lecznicza bierna i czynna	1154		I.U. Emmerich, F.R. Ungemach	
49.4.	Aquatrening	1155	52.1.	Podstawy prawa farmaceutycznego (stan z kwietnia 2005)	1173
49.5.	Bieżnia mechaniczna	1156	52.2.	Zarządzenie o dopuszczalnych, maksymalnych stężeniach pozostałości (EWG) 2377/90	1175
49.6.	Termoterapia	1156	52.3.	Paszport konia	1176
49.7.	Hydroterapia	1156	52.4.	Księga stada	1177
49.8.	Fototerapia	1157	52.5.	Pokwitowanie użycia i wydania leku	1179
49.9.	Sonoterapia	1157	52.6.	Wytwarzanie leków wymagających formułacji surowców w domowej aptece weterynaryjnej	1180
49.10.	Leczenie prądem	1157	52.7.	Leki homeopatyczne	1182
49.11.	Pole magnetyczne	1158		Literatura uzupełniająca	1183
49.12.	Akupunktura i neuroterapia	1158	Indeks substancji czynnych		1185
50.	Badanie weterynaryjne na potrzeby kupna-sprzedaży	1159		E. Emmerich, F. R. Ungemach	
	E. Fellmer, H.D. Lauk, A. Rijkenhuizen		Indeks leków gotowych i recepturowych wymienionych w niniejszym podręczniku		1197
50.1.	Badanie weterynaryjne przy kupnie-sprzedaży w kontekście nowego prawa handlowego niemieckiego kodeksu cywilnego	1159		E. Emmerich, F.R. Ungemach	
50.1.1.	Badanie przy sprzedaży	1159	Indeks		1203
50.1.2.	Badanie na potrzeby gwarancji	1159			